

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Václav Havel

Scrisori
cătrec Olga

biblioteca ideală

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Václav Havel

Scrisori cătrec Olga

Selecție de Jean Grosu

Traducere și note de
Mădălina Țurcanu și Laura Cruceru

Respectiv
Redactor: Mihaela Dobrescu
Tehnoredactor: Vasile Ardeleanu
Machetare: Walter Weidle
Design copertă: Ionuț Broșțianu
Ilustrație copertă: Andrei Gamarț

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **HAVEL, VÁCLAV**

Scrisori către Olga / Václav Havel ;
trad. de Mădălina Țurcanu și Laura Cruceru.
- București : Art, 2009
ISBN 978-973-124-380-1

I. Țurcanu, Mădălina (trad.)
II. Cruceru, Laura (trad.)

821.162.3-31=135.1

Tipărit la Ebner & Spiegel, Ulm (Germania)

**Această carte a fost publicată cu sprijinul Ministerului
Culturii din Republica Cehă.**

Václav Havel
Dopisy Olze

© Václav Havel, c/o Aura-Pont, Praga

© Grupul Editorial ART, 2009, pentru prezenta ediție

Ediția integrală a scrisorilor trimise de Václav Havel soției sale, Olga, în timpul detenției pe motive politice dintre anii 1979 și 1982 conține 144 de scrisori. Volumul de față include aproape jumătate dintre cele mai reprezentative epistole, într-o selecție realizată de regretatul Jean Grosu.

Arestat în iunie 1979, Václav Havel a fost eliberat în ianuarie 1983. Primele scrisori (1–16) au fost redactate în închisoarea de la Ruzyně (Praga) în perioada interogatoriului celor care au semnat Carta 77 și au colaborat la Comisia pentru Apărarea celor Persecutați pe Nedrept. Celelalte provin din locurile unde Havel și-a executat sentința după proces: Heřmanice, ianuarie 1980 – august 1981 (18–86); Plzeň-Bory, 1 august 1981 – 15 mai 1982 (87–128).

Olga Havlova (1933–1996), semnatară a Cartei 77, militantă pentru drepturile omului, a fost prima soție a lui Václav Havel. Cei doi au fost căsătoriți timp de 32 de ani.

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

(I)

Scrisorile 1–128

Arestul preventiv (Ruzyně)
Executarea pedepsei la Heřmanice și Plzeň-Bory

(iunie 1979 – mai 1982)

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

4 iunie 1979

Dragă tată, dragă Puzuk, dragă Květa,

Vă transmit salutări dintr-o nouă ședere a mea la Ruzyně. Nu vă faceți griji pentru mine, nu voi dispărea. Vă trimit această scrisoare pentru Olga întrucât nu știu dacă au aranjat ca scrisorile să ajungă la Hrádeček.

V.

*

Dragă Olga,

Se pare că astrologii au avut dreptate când mi-au prezis din nou închisoare anul ăsta și când au spus că va fi o vară călduroasă. De fapt, aici e o arșiță teribilă, parcă ne-am afla într-o saună continuă. Îmi pare rău pentru toate neplăcerile pe care probabil ți le vor provoca noile mele restricții din închisoare. Cred că ar trebui să rămâi la Hrádeček, să ai grijă de casă – să îngrijești pășunea, să faci îmbunătățiri la casă, să plimbi câinii pe la heleșteu etc. Se găsește mereu cineva din familie sau vreun prieten care ar dori să-și petreacă vacanțele acolo, cu tine. Nu are sens să rămâi

Respect la Praga = nu-mi poți fi de folos cu nimic aici și, în plus, ce ai face toată ziua? Și, oricum, am închiriat apartamentul. Desigur, ar trebui să înveți să conduci ca să poți face cumpărăturile și așa mai departe fără să depinzi mereu de altcineva. Pe scurt, ar trebui să duci o viață perfect normală, ca și cum eu aș fi plecat undeva într-o excursie. Așa mă ajuți cel mai tare, dacă știi că ești bine și că ai grijă de tine. Bineînțeles, nu știu cât va dura această excursie; nu-mi fac nici o iluzie și, de fapt, abia dacă mă gândesc la asta. Nu mă gândesc prea mult nici la „cazul” nostru – întrucât nu am la ce să mă gândesc. Situația e clară și îmi este clar (după toate prin câte am trecut) ce am de făcut și cum anume. Mă gândesc la cu totul alte lucruri și e păcat că nu pot scrie despre ele. Fi-rește, închisoarea ca atare este înfiorător de plictisitoare; nu e deloc plăcut să te uiți pe pereți în fiecare zi, dar, cu fiecare ședere, îmi este tot mai ușor, căci multe lucruri pe care înainte le consideram tulburătoare acum nu mă mai pot surprinde sau deranja. Cel mai tare mă deranjează gândul că unii oameni de afară ar putea fi hărțuți din cauza mea; te rog, scrie-mi despre asta. Sunt extrem de bucuros că mă va apăra Dr. Danisz, deși nu cred că o va face pentru mult timp. Multe salutări Andulkăi și, te rog, dă-i să citească această scrisoare. Îmi pare rău că nu îi voi putea scrie, dar poate ea mi-ar putea scrie. În fiecare seară ascult hărmălaia unor copii de pe un teren

Respect de joacă din apropiere, deci am, până la urmă, un oarecare contact cu lumea exterioară. Încerc să fac puțină yoga, însă celulele sunt înghesuite și fiecare mișcare trebuie calculată la milimetru. În plus, e și prea cald pentru asta. Dacă-mi trimiți un pachet, pune-mi ca de obicei: sucuri praf, lămâi, brânză feliată, țigări de foi, puțină cacao instant și așa mai departe. Și, în primul rând, să-mi scrii mult, știi cât de mult contează aici orice frântură de informație, chiar și veștile despre cum gazonul nostru trece cu bine de secetă. Asta e tot deocamdată; las loc în caz că mă mai gândesc la ceva.

Salută-i pe toți prietenii! Pe Jana Tůmová, pe soții Brabenec, pe Marta (va naște fetiță sau băiat?), pe Zdena și pe toți ceilalți. De asemenea, salut-o pe Tonda (am avut o „ultimă seară“ pe cinste – îmi pare rău că am petrecut cam fără măsură; poate am deranjat pe cineva).

Sărutări, Vašek

P.S. Foarte important! Am cumpărat un tablou superb de la Trinky. Trebuie să îi trimitem 5000 de coroane.

Marți, 4 iunie

În sfârșit, ploaie! Ba chiar furtună! Nu a avut nici un impact imediat asupra climatului din interior, dar tot e o ușurare. Începusem să cred că mă voi sufoca. Acum mă simt excelent. Îți voi scrie întotdeauna

Respectiv, doar când voi fi într-o dispoziție bună; dacă sunt deprimat, nu îți voi spune. Îmi pare rău că, din nou, nu am reușit să scriu nici o piesă în intervalul dintre încarcerări. Nu m-am blocat – tot îmi face plăcere să scriu (și mai ales vreau să scriu aici, acum că nu pot) –, ci am mai curând o criză de idei. Am conceput deja Faust-ul și l-am scris aproape pe jumătate, dar tot nu sunt mulțumit de el. Aș vrea ca, într-o bună zi, să pot scrie din nou ceva incontestabil bun, nu ceva care să le placă doar trăsniiților (ca *Hotelul de pe munte*). Voi încerca să îi dau de cap piesei Faust cât stau aici. S-ar putea să mi se dea voie să învăț engleza; ar fi grozav.

După cum poate ai aflat deja, avem o nouă broască la intrarea apartamentului nostru din Praga. Am două chei aici, iar pe una i-am lăsat-o unui vecin pentru chiriașul nostru; poți să faci dubluri după aceea. Broasca a trebuit schimbată pentru că nu se mai potrivea cheia veche. Nu se mai potrivea pentru că broasca mai fusese schimbată o dată în acea dimineață. Mi s-a spus că divizia de Securitate a crezut că nu răspund la ușă și a intrat cu forța, iar când nu m-au găsit acasă, au pus să fie schimbată broasca și, mai apoi, a fost schimbată din nou în timpul unei razii. Eu eram pe afară, profitam de libertatea mea de parcă știam că aveam să o pierd în curând. Mai târziu, m-au găsit în apartamentul cuiva. Am făcut niște observații când m-au arestat, cam în stilul lui

Respect Honza Nemeč, ceea ce nu mi se potrivea, dar nu mă puteam gândi la ceva mai isteț să le spun. A fost o reacție emoțională la sentimentul de neajutorare, însă explicația lor a fost că nu încercam decât să impresionez o tânără care era de față. În fine. Miercuri dimineață – zăpușeala continuă – un vis despre Forman –